

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 593

гр. Пазарджик, 08.12.2022 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ПАЗАРДЖИК, II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
закрито заседание на осми декември през две хиляди двадесет и втора година
в следния състав:

Председател: Красимир Г. Ненчев

Членове: Албена Г. Палова
Николинка Попова

като разгледа докладваното от Албена Г. Палова Въззивно частно
гражданско дело № 20225200500685 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.274 и сл. от ГПК. С определение № 1689/15.08.2022 г., постановено по ч.гр.д. № 20225220102182 Пазарджишкият районен съд е оставил без разглеждане молбата на Й. Г. Р., ЕГН***** от гр. С., ул. “Л.” № 17, вх.А, ет.3, ап.9, за вписване в особената книга на приемане наследство по опис, оставено от баща й Г.З.П. и е прекратил производството по гр.д.№2182/22г. по описа на РС- Пазарджик.

За да постанови това определение, районният съд е приел, че молбата за приемане на наследството на починалия П. по опис е депозирана след изтичане на преклузивния 3-месечен срок по чл.61, ал.1 от ЗН и поради това е недопустима.

Против така постановеното определение в законния срок е постъпила частна жалба от Й. Г. Р. от гр. С., ул. “К.” 30, вх. В, ап. 35 с изложени оплаквания за незаконосъобразност. Жалбоподателята твърди, че районният съд не е разполагал с възможност да остави без разглеждане подадената молба, а дори и да приеме, че тя е подадена след изтичане на законовия срок, е бил длъжен да се произнесе по същество. Твърди също, че за момента на узнаване на смъртта на наследодателя съдът бил длъжен сам да събере доказателства, а не да прави предположения, изведени само от представеното удостоверение за наследници. Искането е определението на районния съд да бъде отменено или да се продължи срокът за приемане на наследството с три месеца.

Окръжният съд след като се запозна с твърденията, изложени в частната жалба, като обсъди и анализира събраните по делото доказателства, прие за

установено следното:

Районният съд е бил сезиран с молба от Й. Г. Р., ЕГН***** от гр.С., ул.“Л.“ № 17, вх. А, ет.3, ап.9 с искане да бъде извършено вписване в особената книга на приемане от нейна страна на наследство по опис, оставено от баща й Г.З.П.. Видно от приложената молба, тя е подадена в регистратурата на РС-Пазарджик на 11.07.2022 г., а не на 12.08.2022 г., както неправилно е приел районният съд в мотивите на своето определение. Молбата е била нередовна, тъй като молителката не е формулирала валидно искане до съда, поради което е била оставена без движение с указание тази нередовност да бъде отстранена в едноседмичен срок от съобщението.

С молба с пощенско клеймо от 11.08.2022 г. молителката е поискала от съда да допусне приемането по опис от нея оставеното й от Г.З.П., починал на 13.03.2022 г., наследство, подробно описано в молбата. Към заявлението освен доказателства за притежаваното от наследодателя движимо и недвижимо имущество, е представено и удостоверение за наследници на Г.З.П. № УН-635_001, издадено от Община Пазарджик на 17.03.2022 г.

В самото заявление за приемане на наследството по опис заявителя не е изложила никакви твърдения, свързани с момента на узнаването на смъртта на нейния наследодател. Не е направено и искане за удължаване на срока по реда на чл.61, ал.1, пр.2 от ЗН.

При тези данни въззивният съд приема, че районният съд е образувал производство по чл.61, ал.1, пр.1 от ЗН. По дефиниция това производство е охранително, едностранно и безспорно и както ВКС е имал възможност да даде разяснения в своята практика, с него не се дава защита на накърнено гражданско право, а се оказва съдебно съдействие при упражняване на граждански права. Развива се с участието на молителя и съда, като не е допустимо участие, а оттам и възражения, на трети лица (мотивите към т. 5 на [ТР № 3/13 г. на ОСГК на ВКС](#)). Издадените в това производство актове не се ползват със сила на пресъдено нещо, включително и по въпросите дали молителят има право на наследяване и какви права и задължения са били включени в имуществото на наследодателя към смъртта му. Това производство се регламентира както от общите правила за охранителните производства по [чл. 530 – 541 ГПК](#), така и от специалните правила за описа на имущество, останало след смъртта на едно лице по [чл. 553-559 ГПК](#), към които препраща [чл. 63 ЗН](#). Специалните основания за недопустимост на охранителните производства и за прекратяването им са уредени в [чл. 539, ал. 1, точки 1 и 2 ГПК](#) и в [чл. 536, ал. 1, т.2 ГПК](#) (оттегляне на молбата, ненамиране на молителя на посочения от него адрес, непредявяване на иска за разрешаване на възникналия по молбата за издаване на акта гражданскоправен спор в предоставения от съда едномесечен срок). Не са

предвидени като прекратителни основания нито наличието на гражданскоправен спор между молителя и трето лице, противопоставило се на молбата, нито съществуваща опасност от евентуално засягане на права на трети лица в случай на издаване на охранителния акт. (В този смисъл – Определение № 3/02.01.2019 г., постановено по ч.гр.д. № 3403/2018 г., I г.о. на ВКС).

В Определение № 180/16.10.2020 г., постановено по ч.гр.д. № 3004/2020 г. ВКС приема, че използвайки в разпоредбата на чл.61, ал.1, изр.2 ЗН изрази „този срок може да бъде продължен от районния съдия“, законодателят не предвижда възможност за възстановяване на законно определения срок за заявяване на воля за приемане на наследство по опис. Правилата на Раздел II – „Възстановяване на срокове“ от Глава седма ГПК според ВКС не намират приложение в това производство. По този ред съдът продължава законно определения срок, в който случай правото на наследство да бъде прието по опис се погасява с изтичането на срока, определен от съда. Съображенията на ВКС за това са следните:

След откриване на едно наследство призованите към наследяване лица могат да приемат същото направо или по опис, както и да се откажат от наследството. Изявление за приемане на наследството по опис съгласно чл.61, ал.1, изр.1 ЗН трябва да бъде заявено писмено пред районния съдия в тримесечен срок, откакто наследникът е узнал, че наследството е открито. В рамките на този срок призованото към наследяване лице следва да проучи състоянието на наследственото имущество /съотношението между активите и пасивите на същото/, евентуално да предприеме действия по изготвяне на опис на наследственото имущество по реда на Глава 52 ГПК с такава цел, и да прецени според своя интерес дали да приеме наследството, да го приеме ли по опис или да се откаже от наследството. Ако така определеният от закона срок за размисъл се окаже недостатъчен, призованият към наследяване може да поиска от районния съдия по местооткриване на наследството срокът да бъде продължен, в какъвто смисъл е и изречение второ на чл.61, ал.1 ЗН. Производството по чл.61, ал.1, изр.2 ЗН е самостоятелно охранително производство, различно от производството по вписване на изявлението за приемане на наследството по опис, както и от производството по съставяне на опис на наследственото имущество. Целта на това производство е само и единствено извършването на преценка дали са налице предпоставките за продължаване на срока за запознаване със състоянието на наследственото имущество. Искането за продължаване на определения от законодателя тримесечен „срок за размисъл“ следователно **трябва да бъде отправено до съда преди изтичането на законово определения срок.** Този извод следва от самия характер на срока и правните последици от неговото изтичане – с

изтичането на срока призованият към наследяване губи правото да приеме наследството по опис и дори неговото заявление за приемане на наследството по опис да е било вписано в специалната книга на съда, то е непротивопоставимо на кредиторите на наследството в производство по установяване и изпълнение на наследствен дълг, както и на заветниците и надарените в производство по възстановяване на запазена част от наследството по чл.30 ЗН /в този смисъл т.5 от ТР №1 от 19.12.2013 г. по т.д. № 1/2013 г. на ОСГК на ВКС/. А след като правото, за чието упражняване е определен един срок, вече не съществува, не съществува и възможност срокът за упражняването му да бъде продължен. Приемането на наследството по опис може да бъде извършено и без предхождащо го съставяне на опис на наследственото имущество по реда на Глава 52 ГПК, доколкото описът може да бъде съставен и след подаване на заявлението по чл.61 ЗН – за разлика от разпоредбите на чл.214 и чл.215 от Закона за наследството, утвърден с Указ № 484 от 17.12.1889 г. и обнародван в ДВ. бр.20 от 25.01.1890 г., сега действащият ЗН не предвижда отделен срок за съставянето на опис на наследственото имущество за наследник, който действително владее наследството, и отделен срок за размисъл, който да започва да тече след изтичане на срока за съставяне на опис. Поради това срокът по чл.61, ал.1, изр.1 от сега действащия ЗН следва да бъде определен единствено като „законов срок за размисъл“, определен за упражняване на правото за приемане на наследството по опис, като по реда на чл.61, ал.1, изр.2 ЗН може да бъде определен и срок от съда.

В светлината на така дадените разяснения от ВКС за вида и характера на срока по чл.61, ал.1 от ЗН и за неприложимостта на други процесуални правила извън тези, посочени в чл. 530 – 541 ГПК и чл. 553-559 ГПК, в т.ч. прекратителните основания по чл.539, ал.1 и чл.536, ал. 1, т.2 от ГПК, следва да се приеме, че като е оставил молбата за приемане на наследството по опис без разглеждане и е прекратил производството по делото, районният съд е постановил неправилен съдебен акт, който следва да бъде отменен, а делото следва да бъде върнато на същия съд за произнасяне по заявлението, с което е сезиран.

При новото разглеждане районният съд следва да извърши служебна проверка дали са налице условията за издаване на искания акт по реда на чл.533 от ГПК, да извърши преценка дали е спазен срокът по чл.61, ал.1, пр.1 от ЗН, както и да вземе предвид обстоятелството, че в първоначалната молба за приемане на наследството по опис липсва искане за продължаване на срока по чл.61, ал.1 от ЗН, а това е направено за пръв път с частната жалба, подадена пред въззивния съд, подадена по пощата с пощенско клеймо от 03.10.2022 г.

По изложените съображения Пазарджишкият окръжен съд

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ определение № 1689/15.08.2022 г., постановено по ч.гр.д. № 20225220102182 по описа на Пазарджишкия районен съд.

ВРЪЩА делото на същия съд за продължаване на съдопроизводствените действия съобразно мотивите на настоящото определение.

Определението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____